

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Tereza Hronová

Název práce: Lokální identita a paměť krajiny z aktéřské perspektivy

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Gabriela Fatková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem diplomové práce bylo „zjistit vztah lokálních obyvatel“ dvou jihočeských pohraničních obcí k okolní krajině, „potvrdit nebo vyvrátit jejich sebeidentifikaci s prostorem“ a prozkoumat, jak se do kolektivní paměti místních zapsaly historické události posledních zhruba 80 let. Cíl byl kvůli omezenosti vzorku informátorů naplněn jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce má velmi zdařilou teoretickou část. Zde se studentce podařilo prokázat schopnost práce s velkým množstvím literatury a shrnout ji srozumitelným způsobem a ještě ji vztáhnout k tématu, které si předsevzala zkoumat v praktické části. Praktická část je rozsahem kratší a obsahem i méně zdařilá než úvodní teoretická část. Zpola je tvořena popisem historického kontextu a samotná práce s empirickými daty z terénu se tak omezuje na max. 15 stránek. Práce obsahuje celkem 19 příloh tvořených tabulkou se seznamem informátorů, fotografiemi, mapami (historickými i současnými) a ne zcela k textu se nezbytně vztahující vyhláškou o zřízení přírodního parku „Česká Kanada“.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev je dobrý, autorka cituje korektně a práce je celkově přehledně členěna. Cením si zejména velmi jasně formulovaných výzkumných otázek (s. 43-45), které autorka propojuje s představenými teoretickými koncepty a usnadňuje tak čtenáři recepci praktické části práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

První polovina práce působí velmi dobrým dojmem, druhá je však plná místy zcela nepřesvědčivých, místy prostě jen banálních závěrů (cituji ze závěru: „obyvatelé obou lokalit mají k okolní krajině velmi hluboký citový vztah“, „byla naplněna premisa o jedinečnosti a kráse jižních Čech ve smyslu krajiného rázu“, „v obecné rovině se obyvatelé obou lokalit s oblastí ztotožňovali zejména na regionální úrovni. Přesto byly v obou lokalitách identifikovány také prvky lokálního patriotismu, jehož hlavním cílem je uchovat krásu a kulturní život dané lokality.“)

Domnívám se, že problémy plynou především z nevhodného metodologického nastavení výzkumu. Autorka prováděla rozhovory s 10 informátory, které vybírala podle kritéria dlouhodobého pobytu

v lokalitě. Jednalo se především o osoby v důchodovém věku, které se ve většině případů v regionu narodily a celý život zde prožily. Tato volba je zdůvodňována potřebou zachytit, jak se v kolektivní paměti odrážejí proměny lokality. Ano, to je relevantní argument, ovšem musíme pak za zcela nepřesvědčivé považovat všechny závěry týkající se kolektivní paměti a pojetí domova ve vztahu k délce pobytu v lokalitě (s. 64-66). Výběrem vzorku byly eliminovány osoby pobývající v lokalitě kratší dobu, proto nemáme srovnání a nemůžeme si dovolit tvrzení, k nimž nemáme data (s. 64 - "Klíčovými atributy v problematice vztahu k místu jsou délka jeho obývání a spojitost s životními událostmi jedince či skupiny").

Stejně nepřesvědčivě působí i samotný výběr lokality, který autorka zdůvodňuje na jednu stranu poválečnou populační obměnou regionu a na stranu druhou blízkostí přírodního parku Česká Kanada, což s výzkumem tak úplně nesouvisí. Asi každý výzkumník provádí rád výzkum tam, kde se chodí dobře na houby, ovšem rozhodně to není šikovně zvolený argument pro výběr výzkumné lokality. Za nešťastné také považuji formulace cílů práce, kde si autorka stanovuje na diplomovou práci (založenou na 10 rozhovorech) nesplnitelné úkoly (např. s. 23 „potvrdit nebo vyvrátit“ tezi o úloze místa v procesu osobní identifikace). Mnohem vhodnější by bylo ptát se, jak k tomu dochází, jakými způsoby se osoby váží k místům nebo jak propojují události malých a velkých dějin v prostoru apod.

Jak autorka sama v závěru uvádí, za největší přínos práce lze považovat záznam vzpomínek již vymírající generace pamětníků konce 2. světové války. Také se jí daří na příkladu rekonstrukce pomníku „osídlení obce“ Hospřiz otevřít otázku vztahu regionální identity a jazyka. Původní památník (viz Příloha 6) obsahoval zřejmě seznam zakladatelů obce, současně všechny nápisy byly v němčině. V nedávné době byl památník rekonstruován a na základě přání místních obyvatel byly nápisy přepsány, stejně jako byl přeformulován i účel pomníku. Dnes slouží památce „znovuosídlení obce Hospřiz českými lidmi“, původní jména jsou vymazána a přepsána českým nápisem. Škoda, že autorka neanalyzuje nápisy na památníku, naštěstí jsou částečně čitelné na přiložených fotografiích. Autorka tímto příkladem pouze dokládá závěr, že vědomá kolektivní příslušnost k celku „my“ je konstruována také na bázi jazyka.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- 1) Prováděla jste zúčastněné pozorování na „dětském odpolední“ – co jste pozorovala a proč?
- 2) Z textu není úplně jasná působnost německých obyvatel regionu před válkou – mohla byste ji přiblížit? (např. u obce Kunžak Němce vůbec nezmiňujete)
- 3) Jak s celou prací souvisí vznik přírodního parku Česká Kanada, jaký to má vliv na identifikaci místních obyvatel?

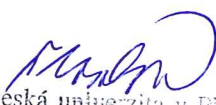
6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

dobře až velmi dobře v závislosti na průběhu obhajoby

Datum:

15.5.2015

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie